Galician

Mapa lingüistica del galician

Lo **galician** (mot adoptat pel Congrès Permanent de la Lenga Occitana e incorporat dins lo diccionari referencial basic del Congrès), **galhego** (ispanisme non incorporat dins lo diccionari referencial del Congrès), **galhèc** (ispanisme non incorporat, de gallec, forma catalanizada modèrna de gallego, non atestada en catalan ancian, las formas medievalas en catalan èran galego e gallego [1]) o **galèc** (neologisme non incorporat dins lo diccionari referencial del Congrès)[2] [3] es una lenga originària de la region de Galícia (Espanha), dont pòrta lo nom.

Es una lenga romanica fòrça vesina del portugués, e mai se parla d'una sola lenga galègoportuguesa dins certans sectors de la societat galiciana e de la lingüistica romanica. Tant lo galician coma lo portugués sòrton de la meteissa evolucion del latin, lo galègoportugués, que son nuclèu d'origina èra la Galícia actuala e lo nòrd de Portugal. Cèrtas parts de la societat galiciana (los *reïntegracionistas*) defendon la reïntegracion del galèc dins lo sistèma galègoportugués, en adoptar la nòrma ja en vigor en portugués (al nivèl gramatical e grafic). Afirman l'unitat de la lenga galègoportuguesa. S'opausan a la nòrma oficiala de la region de Galícia, que li repròchan de se calcar tròp subre l'espanhòl. Mas la nòrma portuguesa es pas fòrça logica per representar foneticament la lenga galiciana, e es plan dificila pels galicians, pr'amor que lo sistema fonetic del galician modern es plan diferent del portugués, aital las grafias S e SS, Z e Ç, J e X, GE e XE, GI e XI, e qualques autras, que representan de sons diferents en portugués an pas cap de diferéncia en galician, alara se pòt dire que la nòrma

Galego
Galician

Parlat en	**Espanha** (Galícia)
Regions	Euròpa
Parlat per	almens 3 milions de personas
Classament pel nombre de locutors	??ena
Tipologia	SVO Sillabica
Familha lingüistica	lengas indoeuropèas > lengas romanicas > iberoromanic > galègoportugués (galèc)
Grop	Lengas romanicas
Estatut oficial	
Lenga oficiala de	Galícia (amb lo castelhan)
Acadèmia	Real Academia Galega
ISO 639-1	gl (http://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes-keyword.php?SearchTerm=gl&SearchType=ALL&Submit=Go) (en)
ISO 639-2	glg (http://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes-keyword.php?SearchTerm=glg&SearchType=ALL&Submit=Go) (en)
ISO 639-3	glg (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=glg) (en)
ISO 639-6	glg (http://www.geolang.com/iso639-6/moreDetails.asp?alpha4ID=glg) (en)
Parent	ircn (http://www.geolang.com/iso639-6/moreDetails.asp?alpha4ID=ircn) (en)
Tipe	L (lenga viva)

portuguesa es pas fòrça logica per la lenga galiciana, per tant la nòrma oficiala d'aquesta lenga es fòrça mai facila, e gaireben totes los galicians la preferisson.

Lo galègoportugués foguèt del sègle XII al sègle XIII la lenga poetica de la part occidentala de la Peninsula Iberica, dins un movement literari ligat al dels trobadors (*Las cantigas de santa Maria*, del rei de Castelha, Anfós lo Savi).

La veïculacion d'ora de Galícia dins la corona de Castelha castelhanizèt las classas nautas de la societat e menèt a una castelhanizacion relativa de la lenga. Ça que la, lo galician a pas daissat d'èsser parlat pels galicians. A l'ora d'ara tres milions de personas parlan galician dins l'estat espanhòl (Galícia, la Franja occidentala d'Astúrias, lo Bierso dins la comunitat autonòma de Castelha e Leon e los immigrants dins d'autras parts de l'estat espanhòl, en Euròpa e en America.

Mòstra

Article primièr de la Declaracion dels Dreches de l'Òme

Artigo 1ª.

Todos os seres humanos nacen libres e iguais en dignidade e dereitos e, dotados como están de razón e conciencia, débense comportar fraternalmente uns cos outros.

Lo galician a un estatut de cooficialitat amb lo castelhan en Galícia.

Ligams extèrnes

- *Lo reintegracionisme e l'isolacionisme galhèc*, Jean-Charles Valadier (http://opinion.jornalet.com/valadier/blog/1885/lo-reintegracionisme-e-lisolacionisme-galhec)

 Portal de las lengas

1. J. Coromines, Diccionari Etimològic de la Llengua Catalana, adreça gallec
2. La forma galician, -a es estada considerada per quauques-uns coma francesisme en occitan alara que los quites mots galician e galiziano, respectivament en anglés e en itaiian son pas jamai estats considerats coma tals. *Lo gentilici classic de Galicia es galèc -èga (Wiacek 1968) mai regularament, se legís lo catalanisme galhèc -èga* (cf. catalan gallec -ega). L'ipercatalanisme sembla una reaccion exagerada còntra lo francisme galician -a* (cf. francés galicien).*, *L'occitan, lenga fantasmada : l'exemple de la toponimia*, Domergue Sumien http://books.openedition.org/pulm/1024
3. Lo mot medieval 'galec' es plan atestat dins la poesia trobadorenca (vej. W. Wiacek, Lexique des noms géographiques et ethniques dans la poésie des troubadours du 12e et 13e siècle, Paris, 1968). Ça que la, los trobadors emplegavan indistintament las formas 'galic' e 'galec'. La significacion del mot medieval es pas vertadièrament univòca, la question es pas tan simpla. Segon l'estudi fòrça plan argumentat de K. Lewent (Bemerkungen zu provenzalischen Sprache und Literatur, Neuphilolog. Mittel. 28 (1938) pp.22-27), Guiraut de Bornelh emplega aqueste mot per designar non pas los galicians mas los galeses. De l'autra part, M. Tyssens nos membra qu'es fòrça dobtós que lo mot designe los galicians jos la pluma de Pèire d'Auvernhe quora fa allusion al malastre del rei dels "galecs" (ved. M. Tyssens, Lyrique romane médiévale, acte du colloque de Liège, 1989, p. 257). En efèit, Galícia foguèt pas jamai un reiaume independent, fasiá partida del reiaume de Leon e las cronicas repòrtan pas qu'un rei de Leon foguèsse particularament malastruc. Se deviá agir puslèu dels escoceses, un allusion probabla al rei Donnchad Mac Crinain (alias Duncan Ier), dit "An t-Ilgarach" (valent a dire "Lo Malaut" en gaelic), malastruc a la batalha calamitosa de Durham qu'aviá provocat el-meteis (1039) e qui finiguèt tuat en 1040 pel duc Mac Bethad mac Findlàich, o siá Macbeth, que lo remplacèc coma rei. Aquesta istòria populara, redigida per un cronicaire medieval e dont existís una version en latin afrancesat, foguèt represa per Shakespeare cinc sègles mai tard. En realitat, a l'origina, l'etimon de 'galic' e 'galec' porriá èsser lo de 'gaelic', non lo de 'gallego', e lo gentilici correspondent, lo d'una nacion celtica de las Islas Britanicas, probablament Escòcia e, per

confusion, lo País de Galas. Aquesta ipotèsi explica per qué los catalans de l'atge mejan emplegavan pas jamai lo mot 'galec' o 'galic' per dire galician mas sonque 'galego' e 'gallego'. 'Galic', 'galec', 'gales', la confusion èra la règla en çò deus trobadors.
